

Etički aspekti dobrobiti životinja (Beograd, 21. lipnja 2012.)

Tribina *Bioetičkog društva Srbije (BDS)* pod nazivom "Etički aspekti dobrobiti životinja" održana je 21. lipnja 2012. u beogradskom Domu omladine. To je još jedna u nizu javnih tribina koje od početka 2012. godine Bioetičko društvo Srbije organizira u Domu omladine svakog 21. u mjesecu u 19 h. Podsjetimo da je 21. ožujka održana javna tribina o komplementarnoj medicini u Srbiji, a 21. svibnja javna tribina o bioetičkim aspektima potpomognute reprodukcije.

U uvodnom predavanju je organizatorica i moderatorica tribine o etičkim aspektima dobrobiti životinja prof. dr. Marijana Vučinić (Fakultet veterinarske medicine Univerziteta u Beogradu) izložila osnovne principe te etičke aspekte dobrobiti životinja. Naime, profesorica Vučinić podsjetila je na činjenicu da usprkos tome što Republika Srbija posjeduje *Zakon o dobrobiti životinja* od 2009. godine, veći dio stanovništva još uvijek nije upoznat ne samo sa sadržajem Zakona, nego ni sa značenjem termina "*dobrobit*". Kako upućuje profesorica Vučinić, *dobrobit* se može različito definirati: najprije kao pokret za zaštitu životinja, zatim kao znanstvena disciplina koja izučava mehanizme osiguranja kvalitete života životinja u zajednici s čovjekom kao njihovim korisnikom, te kao stanje organizma životinje koje ukazuje na stupanj do kojeg se životinja prilagođava uvjetima života koje je za nju osigurao čovjek koji je iskorištava. Dakle, *dobrobit životinja* nije ljubav prema životinjama, već se odnosi na sveobuhvatan i najkompleksniji način očuvanja fizičke, psihičke i genetske cjelovitosti samih životinja i čovjeka kao krajnjeg korisnika svih blagodati koje mu životinje pružaju u zamjenu za vlastiti život. Ako je etički opravdano koristiti životinje, onda bi to trebalo učiniti tako da se životinjama ne nanose neprijatna tjelesna i emocionalna iskustva koja im štete, a koja mogu biti štetna i za čovjeka, bilo da se radi o životinjama koje služe za proizvodnju namirnica za čovjeka, za pronalaženje i ispitivanje lijekova, za sport, razonodu ili zabavu – zaključuje prof. Vučinić. U svom predavanju, organizator i moderator tribine, predsjednik Bioetičkog društva Srbije prof. dr. Zoran Todorović (Medicinski fakultet Univerziteta u Beogradu) izložio je osnovne postulate, te etičke i bioetičke aspekte dobrobiti oglednih životinja. Naime, znanstveni rad sa životinjama i eksperimenti na životinjama u svim razvijenim zemljama regulirani su, manje ili više, preciznim zakonskim propisima, kojima je određena procedura koju bi istraživači trebali slijediti i koliko je moguće

ne izlagati životinje nepotrebnom bolu. U Velikoj Britaniji je, naznačio je profesor Todorović, još 1876. godine donesen zakon kojim se reagiralo na okrutnost prema životinjama namijenjenim za eksperimente (*The Cruelty to Animals Act*) i koji je bio dugo na snazi. Sudionicima tribine profesor Todorović predočio je i tri principa poznata kao kratica 3R (*Replacement, Reduction, Refinement*), uvrštena u zakone kojima se regulira oblast životinja namijenjenih eksperimentima. Dakle, riječ je o zamjeni eksperimenata na životinjama alternativnim istraživačkim postupcima, o reduciranju broja životinja koje se koriste u eksperimentima, te o rafiniranom, odnosno profinjenom tretmanu u kome životinje ne trpe bol itd. Profesor Todorović podsjetio je i na formiranje prvog etičkog komiteta u SAD-u u Seattleu 60-ih godina XX. stoljeća, kao prvog autentičnog bioetičkog pluriperspektivnog tijela koje je trebalo odlučiti kome će od 15.000 bubrežnih bolesnika, koliko ih je tada bilo u tom gradu, biti dostupan prvi i tada jedan jedini aparat za dijalizu. Ubrzo je praksa formiranja etičkih komiteta postala uobičajena širom SAD-a, a kasnije i u Europi i svijetu, istaknuo je profesor Todorović.

Profesor Todorović i profesorica Vučinić su nakon veoma žive diskusije sa sudionicima tribine zaključili da je neophodna daljnja senzibilizacija javnosti u vezi s brojnim pitanjima koja se postavljaju u okviru jedne kompleksne teme, kakva je oblast dobrobiti životinja.

Ovaj kratak prikaz još jedne javne tribine Bioetičkog društva Srbije završit ćemo zaključkom da su ova, prethodna, a vjerujemo – i tribine Bioetičkog društva Srbije koje slijede, učinkovit i efektivan način da se široj javnosti predoče brojne bioetičke teme, koje su, pored ostalog, važne i za svakodnevni život svakog pojedinca.

Dr. sc. **Sandra Radenović**
Medicinski fakultet
Univerzitet u Beogradu

Lektorirala:
Sanja Grakalić Plenković